Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Selvitys
18.10.2022

VN/17/2022

Viite: HE 173/2022 vp

Työ- ja elinkeinoministeriön selvitys: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi palkkaturvalain ja merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi palkkaturvalain ja merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta. Hallituksen esitys sisältää muun muassa ehdotuksen uudesta pykälästä vakavan työperäisen hyväksikäytön uhrin työsuhdesaatavien turvaamiseksi. Ehdotuksen mukaan tapauksissa, joissa on kysymys vakavasta työperäisestä hyväksikäytöstä, tavanomaisesta kolmen kuukauden hakuajasta voitaisiin poiketa 5 a §:ssä säädetyin edellytyksin.

Hallituksen esityksessä on arvioitu, että vakavaa työperäistä hyväksikäyttöä koskeva uusi säännös ei lisäisi huomattavasti palkkaturvaviranomaisen työmäärä tai palkkaturvamenoja. Tähän mennessä työvoiman hyväksikäyttötapauksia on käsitelty palkkaturvassa ainoastaan muutamia vuodessa. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että uudistuksen jälkeen tapauksia voisi olla vuositasolla joitakin kymmeniä. Tämän arvion perusteella palkkaturvamenojen määrä kasvaisi n. 400 000 eurolla vuodessa. Esityksessä palkkaturvaviranomaisen henkilöstöresursseihin tai käsittelyaikoihin muutoksella ei ole arvioitu olevan vaikutusta. Toki on selvää, että kokonaan uuden pykälän vaikutuksia on etukäteen vaikeaa arvioida.

Työ- ja elinkeinoministeriön tietoon on viime viikonloppuna tullut, että keskusrikospoliisi tutkii parhaillaan törkeään ihmiskauppaan liittyvää tapauskokonaisuutta, jossa uhrien lukumäärä voi olla jopa tuhat. Kysymys on 14.10.2022 uutisoidusta rakennusalan tapauksesta, johon liittyy useampi suomalainen yritys. Kun rikostutkinta on kesken eikä syytteitä ole vielä nostettu, on mahdotonta arvioida, mikä merkitys tapauksella voisi olla palkkaturvan näkökulmasta. Joka tapauksessa, jos edes osa näin ison kokonaisuuden uhreista olisi oikeutettu palkkaturvaan, voisi uuden pykäläehdotuksen myötä palkkaturvamenojen määrä nousta miljoonilla euroilla, minkä lisäksi hetkellinen hakemusmäärän nousu voisi vaikuttaa henkilöstöresurssien tarpeeseen ja palkkaturvahakemusten käsittelyaikoihin. Mikäli tulevaisuudessa ilmenee muitakin yksittäisiä uhriluvultaan massiivisia rikosjuttuja, on mahdollista, että palkkaturvamenojen määrä muodostuu hallituksen esityksessä mainittua huomattavasti suuremmaksi.

Kunnioittavasti,

Mari Hankaankorpi
Erityisasiantuntija